

שם הכלי: **שאלון התנהגות מסתגלת ABS-RCII** (Adaptive Behavior Scale – Residential &)
(Community – Second Edition)

פונה במקור בשנת: 1993, על ידי: **Nihira, Leland, & Lambert, 1993**

תורגם לעברית בשנת: לא צויין, על ידי: לא צויין

1	מטרת הכלי	לבדוק התנהגות מסתגלת (יכולת הפרט להתמודד עם הדרישות הטבעיות והחברתיות שמציבה לו הסביבה) באמצעות הכלי להערכת התנהגות מסתגלת של ה"אגודה האמריקאית לפיגור שכלי": ABS-RCII
2	סוג כלי המחקר	שאלון
3	אוכלוסיית היעד	אנשים עם פיגור שכלי
4	אופי הדיווח	דיווח של אדם המכיר את הנבדק
5	מבנה הכלי	שני חלקים: 1. עצמאות אישית – תפקוד עצמאי, התפתחות פיזית, פעילות כלכלית, ועוד... 2. התנהגות חברתית – הפרעות אישיות והפרעות התנהגותיות.
6	סוג סולם המדידה	חלק מהפריטים הם בעלי סקלת ליקרט רגילה מ-0 עד 2,3, או 4, ושאר הפריטים מורכבים כל אחד ממספר שאלות אשר התשובה עליהן היא "כן" או "לא". הציון בפריטים אלה נקבע לפי מספר השאלות שזכו בתשובה חיובית (או שלילית). בחלק א' ציון גבוה יותר משמעו עצמאות אישית רבה יותר, ובחלק ב' ציון גבוה יותר משמעו הפרעה חברתית רבה יותר. ראה פירוט במחקר של ליכטבראון (2000).
7	סוג הפריטים בכלי	דירוג
8	אורך הכלי	במחקר של ליכטבראון (2000) נבחרו 30 פריטים על פי הרלוונטיות שלהם לתחום הפנאי. (13 פריטים של עצמאות אישית ו-17 פריטים של התנהגות חברתית).
9	מהימנות	מהימנות השאלון נעה בין 0.92 ל-0.99. המהימנות שדווחו במחקר של ליכטבראון (2000) – חלק א': 0.81, חלק ב': 0.88
10	תקיפות	ליכטבראון (2000): "הסקלה נבחנה באוכלוסייה של אנשים עם פיגור שהוגדרו כבר בעבר, במוסדות, בדיוק קהילתי ובבתי ספר ציבוריים. היא הועברה ללמעלה מ-4000 אנשים מפגרים ברחבי ארה"ב. השאלון תוקף בעזרת מספר שאלוני הסתגלות אחרים. המתאמים בינו לבין השאלונים האחרים נעים בין $r=0.31$ ל $r=0.71$. בנוסף, השאלון נמצא מבחין באופן מובהק בין אנשים שאובחנו קודם להעברתו כמפגרים ואנשים שלא אובחנו כך."

רשימת מחקרי קרן של"ם אשר עשו שימוש בכלי:

מק"ט	שם המחקר
501	ליכטבראון ורדה (2000). דימוי עצמי והתנהגות מסתגלת אצל אנשים מפגרים המשתתפים בפעילות פנאי עם אנשים רגילים. אונ' חיפה. תואר שני. מנחה: ד"ר דובדבני אילנה.
6	ד"ר דובדבני אילנה, ד"ר נאור רות (2004). מעמדו של אדם עם פיגור שכלי במפעל מוגנים רבי נכויות. אוניברסיטת חיפה.

שאלון התנהגות מסתגלת ABS-RCII

Nihira, Leland, & Lambert, 1993

4. שאלון התנהגות מסתגלת

א. עצמאות אישית

התפתחות שפה

1. הבנת הוראות בעל פה (סמן את הרמה הגבוהה ביותר בעיגול)

4	מבין/ה הוראות מורכבות הדורשות קבלת החלטות "אם... אז עשה כך, אבל אם לא, אז עשה..."
3	מבין/ה הוראות הדורשות סדרת שלבים, כמו "קודם עשה... ואח"כ עשה..."
2	עונה על שאלות פשוטות, כמו "מה שמדו?" או "מה את/ה עושה?"
1	מגיבה כראוי להוראות פשוטות, כמו "עצור", "שב", "בוא הנחי"
0	לא מסוגל להבין אפילו תקשורת מילולית פשוטה

פעולות מקצועיות ולא מקצועיות

2. ביצוע עבודות (הקף את התשובות בעיגול)

לא	כן	עובד/ת בהירות - נמנע/ת מתאונות לעצמא/ה ולאחרים
0	1	שומרת/ת על כלים, ציוד, אספקה וכד'
0	1	מתמיד/ת ויצרנית
0	1	מסודרת/ת ומדויקת

3. הרגלי עבודה (הקף את התשובות בעיגול)

לא	כן	מאחרת/ת לפעילות ללא סיבה מוצדקת
1	0	נעדרת/ת לעיתים קרובות מהפעילות
1	0	לא מסיימת/ת עבודה ללא השגחה צמודה
1	0	עוזבת/ת את עמדת העבודה ללא רשות
1	0	רוטנת/ת על הפעילות

המונה עצמית

4. יוזמה (הקף את הרמה הגבוהה ביותר)

3	יוזמת/ת את רוב הפעילויות בהן הוא/היא משתתף/ת (משימות, משחקים וכד')
2	שואלת/ת אם יש משהו לעשות או חוקרת/ת את סביבתה/ה (הבית, החצר, ביה"ס, הכיתה וכד')
1	משתתף/ת בפעילות רק בעקבות קבלת הוראות או הנחיות
0	איננה/ה משתתף/ת בפעילות גם לאחר הנחייה (הכנסת צעצועים למקום וכד')

5. מסיביות (הקף את התשובות בעיגול)

לא	כן	במידה ופריטים אלה אינם מתאימים לנבדקת - למשל, מאחר והוא/היא תלומה לחלוטין באחרים, טא לסמן X במשבצת ולסמן "כן" עבור כל הפריטים
1	0	זוקקת/ה לעידוד מתמיד כדי לסיים משימה
1	0	איננה/ה עושה דבר אלא אם כן מכריחים אותה/ה
1	0	אין לנה שאיפות כלשהן
1	0	נראה שאיננה/ה מתעניינת בשום דבר
1	0	מסיימת/ת את המשימות אחרי כולם עקב בזבז זמן
1	0	תלומה באחרים לעזרה גם ללא צורך אובייקטיבי

1 0 תנועות/יה איטיות ו"נגרות"

6. ריכוז

(הקף בעיגול את הרמה הגבוהה ביותר)

מתרכזת בפעילויות תכליתיות (משחק, קריאה, סדר וניקיון וכד')

4 במשך יותר מ- 15 דקות

3 מתרכזת בפעילויות תכליתיות במשך עד 15 דקות

2 מתרכזת בפעילויות תכליתיות במשך עד 10 דקות

1 מתרכזת בפעילויות תכליתיות במשך עד 5 דקות

0 איננה מתרכזת בפעילויות תכליתיות אפילו במשך 5 דקות

7. התמדה

(הקף את התשובות בעיגול)

במידה ופריטים אלה אינם מותאימים לנבדקת - למשל, מאחר שהוא/היא איננה מסוגלת כלל להשתתף בפעילויות מאורגנות כלשהן - נא לסמן X במשבצת ולסמן "כן" עבור כל הפריטים.

לא	כן	
1	0	איננה מסוגלת לארגן משימות
1	0	מותאמת בקלות
1	0	איננה מצליחה לסיים משימה
1	0	קופצת מפעילות אחת לשנייה
1	0	זקוקה לעידוד מתמיד כדי לסיים משימה

אחריות

8. אחריות אישית

(הקף את התשובות בעיגול)

לא	כן	
0	1	בדרך כלל שומרת על שליטה עצמית
0	1	מבין את המשמעות של הגעה בזמן
0	1	מחפשת ומקבלת עזרה בהוראות
0	1	מדווחת (למורה, למשגיח וכד') במידה ויש בעיה

חיברות

9. שיתוף פעולה

(הקף את הרמה הגבוהה ביותר בעיגול)

2		מציעה עזרה לאחרים
1		מוכנה לעזור אם מבקשים ממנה
0		איננה עוזרת לאחרים לעולם

10. פעולה הדדית

(הקף בעיגול את הרמה הגבוהה ביותר)

3		מבצעת פעולה הדדית במסגרת משחקים קבוצתיים או פעילויות קבוצתיות
2		מבצעת פעולה הדדית לפחות במשך זמן קצר (מציגה או מציעה צעצועים, בגדים וכו' לאחרים)
1		מזקה אחרים אך כמעט ואיננה מבצעת פעולה הדדית אמיתית
0		איננה מגיבה לאחרים בצורה מקובלת מבחינה חברתית

11. השתתפות בפעילויות קבוצתיות

(הקף בעיגול את הרמה הגבוהה ביותר)

3		יוזמת פעילויות קבוצתיות (כמנהיגה וכמארגנת)
2		משתתפת בפעילויות קבוצתיות בצורה ספונטנית וברצון (השתתפות פעילה)
1		משתתפת בפעילויות קבוצתיות אם מעודדים אותה/ה לכך (השתתפות סבילה)
0		איננה משתתפת בפעילויות קבוצתיות או נסוגה מהן

אחר, פרט

לעק	לפ	לא
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0

17. משתמש/ת בשפה עצבנית

משתמשת/ת בשפה תוקפנית, כמו "אדיוט", "טיפש" וכד' נשבעת, מקללת או משתמשת/ת בשפה גסה צווחת או צועקת איומים באלימות מאיימת/ת מילולית על אחרים, מאיימת/ת באלימות מילולית אחר, פרט

18. מגיבה/ה בצורה גרועה לתשובה

לעק	לפ	לא
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0

מאשימה/ה אחרים בטעויות שלה/ה נסוגה או פורשת/ת כשמכשילים אותה/ה מתרגזת/ת כשמכשילים אותה/ה מתפרצת/ת בזעם כשלא מצליחה בדרכו/ה אחר, פרט

19. מפריעה/ה לפעילויות של אחרים

לעק	לפ	לא
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0

מפריעה/ה תמיד מפריעה/ה לפעילויות של אחרים, למשל ע"י חסימת המעבר, הפיכת כיסאות גלגלים וכד' מקלקלת/ת עבודות של אחרים מעיפה/ה חפצים שאחרים עובדים אתם, כמו פאזלים, קלפי משחק וכד' חוטף/ת דברים מידי אחרים אחר, פרט

קונפורמיות

20. מתנגדת/ת לציית להוראות, למלא בקשות או לבצע פקודות

לעק	לפ	לא
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0

מתעצבת/ת או מתרגזת/ת אם נותנים לה/ה פקודה ישירה מעמידה/ה פנים שלא שמעה/ה ואיננה מציינת/ת להוראות איננה/ה שמה לב להוראות מסרבת/ת לעבוד על משימה שניתנה לה/ה מהססת/ת זמן רב לפני ביצוע משימה שניתנה לה/ה עושה את ההפך ממה שביקשו ממנה/ה אחר, פרט

21. מתנהגת/ת שלא כהלכה בניסיונות קבוצתיים

לעק	לפ	לא
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0

מפריעה/ה בשיחות קבוצתיות בכך שמדברת/ת על עניינים לא קשורים מפריעה/ה למשחקים בכך שאיננה מסכים לשחק לפי הכללים מפריעה/ה לפעילויות קבוצתיות בכך שעושה רעש או מפגין התנהגות חריגה איננה/ה יושבת/ת במקום בזמן שיעור כיתתי, ארוחה בביה"ס או פעילות אחרת אחר, פרט

מחייבות

22. לא מכבד/ת את הרכוש של אחרים

לעק	לפ	לא
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0

אינו/ה מחזיר/ה פריטים ששאל/ה
מאבדת/ת חפצים של אחרים
מבצעת/ת נזקים בחפצים של אחרים
אינו/ה מבחין/ה בין רכוש/ה לרכוש אחרים
אחר, פרט

23. מסב/ה נזק לרכוש/ה הפרטי

לעק	לפ	לא
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0

קורעת, תולשת/ת או מכרסמת/ת את בגדיו/ה
מלכלכת/ת את חפציו/ה
קורעת/ת את עתוניו/ה, ספריה/ה או חפצים אחרים שלו/ה
אחר, פרט

24. מסב/ה נזק לרכוש ציבורי

לעק	לפ	לא
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0

קורעת/ת עיתונים, ספרים או חפצים ציבוריים אחרים
פוגעת/ת בריהוט (בועט/ת, מקללת, מפיל/ה)
שוברת/ת חלונות
דוחסת/ת נייר טואלט או חומרים מוצקים אחרים לאסלה,
שגורמים לכך שהאסלה תיסתם
אחר, פרט

25. חסרת/ת נימוסים

לעק	לפ	לא
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0

מדברת/ת קרוב מזי לפניהם של אחרים
נושפת/ת על פניהם של אחרים
מגהקת/ת על אחרים
מנשקת/ת או מלקקת/ת אחרים
מתבקת/ת או מועקת/ת אחרים
נוגעת/ת באחרים בצורה לא הולמת
נתלהזית/ת על אחרים ואינו/ה מרפה
אחר, פרט

26. בעלת/ת נטייה לחיפראקטיביות

לעק	לפ	לא
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0

דבר/ת יתר
לא יושבת/ת בשקט לכל אורך זמן שהוא
תמיד רצה/ה או קופץ/ת סביב החדר או האולם
תמיד זזה/ה או נעה בקוצר רוח
אחר, פרט

התנהגות מינית

27. חושפת/ת את גופו/ה בצורה מגונה

לעק	לפ	לא
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0

חושפת/ת את גופו/ה שלא לצורך לאחר שימוש בשירותים
מורידה/ה את מכנסי/ה או מרימה את שמלתה בציבור
חושפת/ת את גופו/ה באופן מוגזם במהלך פעילות כמו משחק,
ריקוד, ישיבה וכד'
מתפשטת/ת במקומות ציבוריים או בפני חלונות פתוחים
אחר, פרט

הפרעות התנהגות אישיותיות

28. נוטה להעריך יתר על המידה את יכולותיו/ה

לעק	לפ	לא
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0

איננה מכירה את מגבלותיה/ה
בעלת דימוי עצמי גבוה מדי
מדברת על תכניות עתידיות לא מציאותיות
אחר, פרט

29. מגיב/ה בצורה גרועה לביקורת

לעק	לפ	לא
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0

איננה מדברת כשמתקנים אותה/ה
נסוגה כשמבקרים אותה/ה
מדוכאת כשמבקרים אותה/ה
צועקת ובוכה כשמתקנים אותה/ה
אחר, פרט

30. דורש/ת תשומת לב או תשבחות מוגזמות

לעק	לפ	לא
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0
2	1	0

רוצה תשבחות מוגזמות
מקטאת בתשומת לב שאחרים מקבלים
דורש/ת הבטחות לתשומת לב
משתטה כדי לקבל תשומת לב
אחר, פרט